

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอภิธานิยธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาล
ตำบลบ้านเกาะอำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
Peple's Participation according to Aparihāṇiyadhamma
in policy Formulation of bankoh sub-district Municipality,
muanguttaradit district, uttaradit province

พระณกรณชัยเขมวณฺโณ(แก้วยอด)*

PhraNakornchaiKhemavanno(Kaewyod)

พระครูสังฆรักษ์บุญเสริม กิตติวณฺโณ,ดร.,อาจารย์ ดร.ดำเนิน หมายดี**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ (๑) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลัก อภิธานิยธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ (๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอภิธานิยธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (๓) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอภิธานิยธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ (๔) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอภิธานิยธรรมไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (MixedMethodsResearch)ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน ๙,๐๐๙ คน ที่มีตั้งแต่อายุ ๑๘ ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเทียบสัดส่วน(Proportional Multi-Stage Random Sampling)โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของของ ทาโร่ ยามาเน่ (TaroYamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๓ คนและ ทำการเปรียบเทียบสัดส่วนด้วยวิธีการนับเรียงลำดับความถี่และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม(Questionnaire)และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อหาค่าความถี่(Frequency)ค่าร้อยละ(Percentage)ค่าเฉลี่ย(Mean)และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(StandardDeviation)และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที่(t-test)และค่าเอฟ(F-

*นิสิตปริญญาโท รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๘๔๐๕๐๔๔ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, E-Mail:nakornchai2014@gmail.com (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ,๒๕๕๘).

**อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ ,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตแพร่

test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(One-Way Anova)เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด(Least Significant Difference: LSD) ในส่วนของข้อคำถามปลายเปิดที่

แสดงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม ปลายเปิดจากนั้นจะทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่(Frequency)และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มข้อมูล(Data Grouping)สาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์จากนั้นทำการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงเนื้อหา(Content Analysis Technique)

ผลการวิจัย พบว่า

๑. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอปปรานิยธรรมในการกำหนดนโยบาย ของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๒.๙๕ , S.D.= ๐.๖๖๖) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอปปรานิยธรรมใน การกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{X}$ = ๓.๐๙ , S.D.= ๐.๑๒๗) รองลงมาคือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุข ($\bar{X}$ = ๒.๙๙ , S.D.= ๐.๑๑๑)และน้อยที่สุด คือด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม($\bar{X}$ = ๒.๘๕ , S.D.= ๐.๐๙๓) ตามลำดับ

๒. ผลการเปรียบเทียบระดับของประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมี ส่วนร่วมตามหลักอปปรานิยธรรมในการกำหนดของนโยบายเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัด อุดรดิตถ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และประชาชนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมตามหลักอปปรานิยธรรมมีความสอดคล้องสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอปปรานิยธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า เทศบาลตำบลยังมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับรู้ยังไม่ทั่วถึงประชาชนจึงขาดการมี ส่วนร่วม ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการส่งเสริม การรณรงค์ และการวางแผนในการพัฒนา

๔. ผลการสัมภาษณ์ พบว่า แนวทางการพัฒนาในการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลัก อปรานิยธรรมในการกำหนดของนโยบายเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์พบว่าด้านการ พัฒนาคุณภาพชีวิตควรจัดให้มีการอบรมและประชาสัมพันธ์ทางเรื่องต่างๆ ให้กับประชาชนรับรู้และควร เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการออกข้อบัญญัติ กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ, ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุข ควรต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันยา เสพติดและเทศบาลต้องมีบทบาทที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับภารกิจนั้นๆ ประชาชนในพื้นที่ควรมีภารกิจหลักใน ให้ข้อมูล ,ด้านการส่งเสริมอาชีพ การลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยวควรส่งเสริมอาชีพที่ได้รับการ แนะนำแนวทางที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมโดยการให้ทดลองฝึกงานบ้างตามโอกาสอัน ควร และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ในการทำงานมีการวางแผนและควรที่จะรณรงค์ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพอย่างคุ้มค่าที่สุด

คำสำคัญ :การมีส่วนร่วม,หลักการบริหารนิยธรรม

Abstract

The objectives of this Research study were 1) to study the level people's participation according to Aparihāṇiyadhamma in policy formulation of Bankoh Sub – District municipality, MuangUttaradit District, UttaraditProvince, 2) to compare the opinion of the people regarding people's participation according to Aparihāṇiyadhammain policy formulation of Bankoh Sub – District Municipality, MuangUttaradit District, UttaraditProvince, 3) to investigate the problem, obstacle, and the suggestion in people's participation according to Aparihāṇiyadhamma in policy formulation of Bankoh Sub – District municipality, Muang Uttaradit District, Uttaradit Province and 4) to study the development guidelines for people's participation according to Aparihāṇiyadhamma in policy formulation of BankohSub – District Municipality, MuangUttaradit District, Uttaradit Province.The methodology was Mixed Methods Research.Thepopulation were 9,009 people's who was age 18 up , live in BankohSub – District Municipality, MuangUttaradit District, UttaraditProvince , by using proportional multi-stage random sampling , sample group hypothesis of Taro Yamane,383 people by using proportional multi-stage random sampling.The data were collected by questionnaire and the data analysis was done with Social Science SPSS. The statistics were used values of frequency, percentage, mean, standard deviation, hypothesistest with T-test, F-test, one way ANOVA and differentiates the dual average with Least Significant Difference: LSD. In the part of opened and close questionnaire to show the problem, obstacle, and suggestion the researcher was arrange the group according to issue of open – end. Then, they were analyzed by frequency an interview collecting data from data grouping,the researcher will gather data on the essence of the in-depth-interview and then by content analysis technique.

The results of the research were found as follows :

1) The levelofpeople's participation according to Aparihāṇiyadhamma in policy formulation of Bankoh Sub – District municipality, Muang Uttaradit District, Uttaradit Province were found that the overall was at the medium level($\bar{x}$ 2.95 ,S.D.=0.666). When considering in each aspect;people's participationaccording to Aparihāṇiyadhamma

in policy formulation of Bankoh Sub – District Municipality, MuangUttaradit District, UttaraditProvince were at the medium level all aspect,by descending order;the quality of live development was the highest level ($\bar{x}$ = 3.09, S.D.= 0.127),prevention and solution from drug and all vices was the medium level ($\bar{x}$ = 2.99 , S.D.= 0.111)and nature and environmental conservationwas the least level($\bar{x}$ = 2.85 , S.D.= 0.093).

2) The result of comparison of the level of people's participation according to Aparihāṇiyadhamma in policy formulation of Bankoh Sub – District Municipality, Muang,Uttaradit District, UttaraditProvincewas hypothesis tested by analyzing in aspects of individual factors consist of gender, age and occupation, it was found that no significant different .Which was not accepted the hypothesis. While difference educational background,performance efficiency were statistically positive related at a .05 level of significance mean accepted the hypothesis.

3) The problem, obstacle, and the suggestionfor people's participation according to Aparihāṇiyadhamma in policy formulation of Bankoh Sub – District Municipality, MuangUttaradit District, UttaraditProvincewas defectively public relations problem ,people keep away, defective knowledge and comprehension for campaign, encouragement and planning to development.

4)The result of interview people's participation according to Aparihāṇiyadhamma in policy formulation of Bankoh Sub – District Municipality, MuangUttaradit District, Uttaraditprovince was found that the quality of live development should train and publicize for people, furnish to federate code of law, regulation. In prevention and solution from drug and all vices, should participate of people to coordinate, give information by people in area. In promotion of occupation, Investment, commerce and tourism, should promote the occupation, was introduced to development by training and nature and environmental conservation, should furnish to people in participation in job planning. Shouldcampaign about the resources efficiency.

Keyword: Participation, Aparihāṇiyadhamma

๑. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้วางเกณฑ์สำหรับใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีสาระสำคัญเป็นการกระจายอำนาจเพื่อให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและมีอิสระในการดำเนินงาน หลักสำคัญในการกระจายอำนาจ คือ มาตรา ๗๘ ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด ๕ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐโดยมีใจความสำคัญ คือ “มาตรา ๗๘(๓) รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น”^๑

การปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น รัฐธรรมนูญได้เพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๒๘๗ ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิในการมีส่วนร่วมบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วยปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เช่น หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนการพัฒนา เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนกำลังเป็นกระแสที่ได้รับความสนใจจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคและปัญหาของการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจที่สำคัญประการหนึ่งคือ ประชาชนขาดความสนใจหรือขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง รัฐบาลจึงมีแนวนโยบายที่จะปรับปรุงรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเป็นประชาธิปไตยมีความเหมาะสมสอดคล้องกับภาวะการณ์ในปัจจุบัน^๒ และจากการมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายสาธารณะ มีผลมาจากการปรากฏตัวของขบวนการทางสังคมใหม่ (New social movement) ภายใต้กรอบโครงสร้างอำนาจและพื้นที่ทางการเมือง (Political space) เพื่อให้ส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบาย (collective choice) กล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือสาธารณะคือ กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อแก้ไขปัญหา หรือร่วมกำหนดเป้าหมาย ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นจากนโยบายสาธารณะ หากวิเคราะห์ในมุมมองนโยบายสาธารณะ (Public policy analysis) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเริ่มตั้งแต่กระบวนการของการกำหนดนโยบาย (Policy formulation process) กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy implementation process) และการประเมินผลนโยบาย (Policy evaluation)

การมีส่วนร่วม สามารถจำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็นสองแนวคิด กล่าวคือ การมีส่วนร่วมเป็นเพียงวิธีการ (Means) โดยพิจารณาว่าการมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือที่จะนำมาใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจที่มีความรอบด้านมากขึ้น ได้รับการยอมรับมากขึ้น หรือใช้ในการระดมทรัพยากรจากชาวบ้าน แต่ก็ไม่ยอมให้การมีส่วนร่วมของประชาชนกลายเป็นเรื่องเสียเวลามากเกินไป หรือเสียค่าใช้จ่ายมากนัก การมีส่วนร่วมในแง่หนึ่งจึงเป็นเครื่องมือที่ถูกนำมาใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ส่วนแนวคิดที่สอง มองการมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายโดยตัวของมันเอง (Goal) โดยมองว่าการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่มีความค่าสูงส่งโดยตัวมันเอง

^๑รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา, หน้า ๒๑-๒๒.

^๒โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๔), หน้า ๑๘๘.

เนื่องจากจะทำให้ชาวบ้านได้รับการเรียนรู้ กลายเป็นประธานแห่งการกระทำอย่างมีจิตสำนึกและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้แก่พวกเขา ในแง่นี้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก ขณะเดียวกันก็จะให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพเป็นอันดับรอง^๓

การพัฒนาท้องถิ่นจะบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชน ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กล่าวคือหากประชาชนมีโอกาสหรือมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองสูง การบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามความต้องการของประชาชน หรือสนองความต้องการของประชาชน การพัฒนาท้องถิ่นก็จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย นำความสุข ความเจริญมาสู่ประชาชนและประเทศชาติ

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๒ การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มาตรา ๑๖ กำหนดให้เทศบาล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง คือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดระบบการคมนาคมขนส่ง การจัดสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การส่งเสริมอาชีพและพาณิชยกรรม การสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าเทศบาลต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด การที่เทศบาลจะดำเนินการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุดและมีความยั่งยืนมากที่สุด จำเป็นอย่างยิ่งที่เทศบาลต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้หลักธรรมาภิบาล และควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาเสริมสร้างความยั่งยืน เสริมสร้างจิตสำนึกร่วมกันในการร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตน

เทศบาลตำบลบ้านเกาะ เป็นรูปแบบหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๐ หมู่ มีประชากรทั้งสิ้น ๙,๐๐๙ คน จากอดีตที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการเทศบาลเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละช่วงของเวลา เพื่อสนองความต้องการ หรือการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนได้ไม่เต็มที่ มักพบปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงาน เทศบาลจึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักในการปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองภายในเทศบาลน้อย ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์การกระจายอำนาจการปกครองของรัฐบาลทำให้สมาชิกภายในพื้นที่เทศบาลขาดการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำร่วมกัน ขาดการประสานร่วมมือกัน ไม่มีจิตเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความร่วมมือในการประชุมร่วมคิดแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อสนองตอบประชาชนภายในเทศบาลจึงเป็นไปอย่างไม่เต็มที่ จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการบริหารนิยธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อเสริมสร้างการเข้ามามี

^๓เทียมพบ ก้านเหลือง สุภาพร นุ่มน้อย และ นิพนธ์ เพชรกำเนิด, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลวังไผ่ จังหวัดชุมพร, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.annualconference.ku.ac.th/cd53/13_051_P250.pdf [๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘].

^๔เทศบาลตำบลบ้านเกาะ, แผนยุทธศาสตร์และการพัฒนา ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐, ๒๕๕๗ (เอกสารอัดสำเนา).

ส่วนร่วมในการเสนอความคิดในการพัฒนา สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบร่วมกัน หมั่นประชุมปรึกษาหารือแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยใช้หลักอภิธานิธรรม เข้ามาช่วยเสริมสร้างและพัฒนาให้สมาชิกในองค์กรมีความปรองดองสามัคคีกัน เพราะหลักอภิธานิธรรม เป็นหลักธรรมที่ทำให้องค์กรไม่เินไปเพื่อความเสื่อม มีแต่เจริญฝ่ายเดียว มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม สร้างความเจริญให้กับองค์กร เพื่อการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน และเพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงยั่งยืนของการบริหารจัดการเทศบาลในการบริการสาธารณะแก่ประชาชน สนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่ เพื่อประชาชนในพื้นที่ได้มีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอภิธานิธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอภิธานิธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอภิธานิธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

๑.๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำหลักอภิธานิธรรมไปใช้ในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะอำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งและอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จากจำนวนทั้งสิ้น ๙,๐๐๙ คน ได้กลุ่มตัวอย่าง ๓๘๓ คน โดยการคำนวณใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และค่า เอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และการวิจัยเชิงคุณภาพได้ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

Technique) ประกอบบริบทและประมวลผลเข้าด้วยกัน รวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมในการวิจัย

๔. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอธิปไตยในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ดังนั้น จากการวิจัยได้สรุปผลการวิจัยแล้วทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอธิปไตยในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่ปรากฏจะทำให้การบริหารองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่วางไว้โดยได้นำหลักอธิปไตยมาประยุกต์ใช้กับการกำหนดนโยบายแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ ๔ ด้าน คือด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุข ด้านการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ การลงทุนพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเทศบาลตำบลบ้านเกาะจะต้องใช้หลักอธิปไตยเป็นกรอบแนวคิดในการวางแผน พัฒนาองค์กรให้เกิดสัมฤทธิ์ผล และเกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการวิจัยเชิงปริมาณทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอธิปไตยในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่าประชาชนมีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณโดยกล่าวว่าเทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยอาศัยชุมชน บ้าน วัดในการวางแผนและประชาพิจารณ์ ควรมีสื่อสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพของชุมชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมและเสนอแนะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อหาแนวทางพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

จากการวิจัยเชิงปริมาณทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอธิปไตยในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุข พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอธิปไตยในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณโดยกล่าวว่า เทศบาลต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดและเทศบาลต้องมีบทบาทที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับภารกิจนั้นๆ ประชาชนในพื้นที่ควรมีภารกิจหลักในการให้ข้อมูล จัดกิจกรรม

เสริมสร้างคุณธรรมและให้ประชาชนมีโอกาสดูแลชุมชนของตนเอง ป้องกัน ปราบบราม กำหนดโทษโดยใช้กติกาสังคมเป็นหลัก

จากการวิจัยเชิงปริมาณทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการบริหารนิยธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการส่งเสริมอาชีพ การลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยวพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการบริหารนิยธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณโดยกล่าวว่า การส่งเสริมอาชีพควรได้รับการแนะนำแนวทางที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสมโดยการให้ทดลองฝึกอาชีพบ้างตามโอกาสอันควร ควรสนับสนุนและส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนโดยการส่งเสริมการรวมตัวของกลุ่มอาชีพ

จากการวิจัยเชิงปริมาณทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการบริหารนิยธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการบริหารนิยธรรมในการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ อุดรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณโดยกล่าวว่า ภายในพื้นที่ของชุมชนควรจัดให้มีป้ายรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ข้อมูลหรือเตือนใจแก่ผู้พบเห็น และกระตุ้นเตือนให้คนในชุมชนตระหนักถึงความร่วมมือ ร่วมใจกัน รักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ปลุกจิตสำนึกให้คนในชุมชนรู้จักรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้มากขึ้น และใช้ทรัพยากรเท่าที่มีความจำเป็นเพื่อให้มีไว้ใช้นานๆและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด

๕. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๑) เทศบาลตำบลบ้านเกาะ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ร่วมคิด ร่วมทำ รับผิดชอบ และร่วมตรวจสอบ เพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่อย่างตรงจุด ลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และควรส่งเสริมการปลูกฝังเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม ให้ประชาชน นักเรียน นักศึกษา เช่นส่งเสริมการอบรมปฏิบัติธรรมร่วมกับคณะสงฆ์เพื่อขัดเกลาจิตใจให้รู้จักนำธรรมะทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประจำวันและป้องกันการระบาดของยาเสพติด เป็นต้น

๒) เทศบาลตำบลบ้านเกาะ ควรมีผู้ที่ให้บริการรับเรื่องร้องเรียนปัญหาของประชาชนอย่างชัดเจน แล้วควรนำปัญหาที่ประชาชนเข้าประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน และควรรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนแล้วดำเนินเรื่องแก้ไขให้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์และแจ้งให้ประชาชนได้รับทราบ

๓) เทศบาลตำบลบ้านเกาะ ควรรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนอยู่จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีในชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นและควรมีกิจกรรมปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาพื้นที่ของตนเองให้ดีขึ้น

๔) เทศบาลตำบลบ้านเกาะ ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆของเทศบาล เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม และควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้พิจารณาข้อกฎหมาย ข้อบัญญัติ ข้อบังคับ และระเบียบต่างๆ ทุกๆ เรื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่

๕) เทศบาลกับผู้นำชุมชนต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด และเทศบาลต้องมีบทบาทที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับภารกิจนั้นๆ ประชาชนในพื้นที่ควรมีภารกิจหลักในให้ ข้อมูล และเทศบาลกับผู้นำชุมชนที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการแก้ไขและป้องกันปัญหาเสพติดและ อายุมุขต้องสามารถร่วมกันดำเนินงานไปพร้อมกัน

๖. บรรณานุกรม

(๑) หนังสือ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐. หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ, ราชกิจ
นุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา.

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร :
วิญญูชน, ๒๕๔๔.

(๒) เอกสารที่ไม่ได้พิมพ์เผยแพร่

เทศบาลตำบลบ้านเกาะ, แผนยุทธศาสตร์และการพัฒนา ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐, ๒๕๕๗ (เอกสารอัดสำเนา).

_____, ข้อมูลประชากร ณ วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ (เอกสารอัดสำเนา).

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

เทียมพบ ก้านเหลือง สุภาพร นุ่มน้อย และ นิพนธ์ เพชรกำเนิด, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาเทศบาลตำบลวังไผ่ จังหวัดชุมพร, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
http://www.annualconference.ku.ac.th/cd53/13_051_P250.pdf [๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘].

(๔) สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ พระครูวิহারกิจจานุยุต เจ้าคณะตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

สัมภาษณ์ นายเศรษฐไชย หทัยวรรณ ปลัดเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง

สัมภาษณ์ นายสมหวัง น้อยมาต่วน ประธานสภาเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง

สัมภาษณ์ นายวิเชียร เอี่ยมประพันธ์ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง

สัมภาษณ์ นายสุชิน อินทะสอน สารวัตรกำนันตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

สัมภาษณ์ นายมนเชียร สร้อยกลิ่น ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง

สัมภาษณ์ นายวีระศักดิ์ เรืองรักษา ประชาชน,ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

สัมภาษณ์นายทิน ทับเกษม ประชาชน,ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์,